

DRŽIĆ U INDEKSU, Zbornik eseja studenata Hrvatskoga jezika i književnosti Filozofskoga fakulteta u Osijeku, 2009.

Učenje je hod uz goru. Mukotrpan, težak, uporan – i na kraju više ili manje uspješan.

Studenti Filozofskoga fakulteta u Osijeku, osim u nastavi, uspješno surađuju u različitim aktivnostima. Uređuju i pišu za svoje časopise: *Aleph*, časopis za književna pitanja, *Hrvatistiku*, časopis za jezična pitanja, *Essehist*, časopis za povijesnu znanost, *Infos*, časopis za informacijske znanosti. Također uspješno pišu i objavljuju radove u zbornicima, sudjeluju na znanstvenim skupovima, zajedno s profesorima predstavljaju knjige. Na taj se način svakodnevno uspinju uz goru znanja. Na tome je putu, u okviru kolegija Stara hrvatska književnost, nastao i zbornik *Držić u indeksu*, Filozofski fakultet 2009., koji su zajedno uredili prof. Milovan Tatarin i studenti Tamara Damjanović i Marko Ek. Tim su zbornikom studenti i njihov

profesor pokazali kako književno djelo može biti više od uobičajenoga čitanja.

"Držić u indeksu nije stručna knjiga, ne pretendira biti priručnik ni slično pomagalo, to je rezultat rada studenata koji su željeli ostaviti nešto iza sebe, trag koji će ponajprije njima biti podstrek, ali više od svega – sentimentalna uspomena što će ih podsjetiti kako su se s godinama mijenjali." Zapisao je prof. Tatarin u Predgovoru 22. lipnja 2009.

Zbornik obasiže 134 stranice i sadrži devetnaest prozних radova, jedan dijalog i jedan dramski tekst i to: Slađana Blagec: *Pismo Tireni*, Ilona Hnatko: *Poezija srca ili kad srce progovori*, Tamara Damjanović: *Poslanica svitlomu i scijenjenomu dum Marinu Držiću, A. D. 1551.*, Tijana Gagrčin: *Dvije priče iz (ne)urbane divljine bivanja čovjekom*, Alen Orlić: *Obrana Stanca*, Gordana Antolović: *Pomet Trpeza, Pomo, Pometto - "kralj od ljudi"*, Maja Šimić: *Nešto o Popivi*, Matej Delaš: *Zašto volimo Mara Marojeva?*, Andrea Prelog: *Možda je tako i bolje*, Martina Rešić: *Maro Marojev – gubitnik ili dobitnik?*, Marko Ek: *Pogled u duh Laurina postojanja*, Anja Flidr: *Često smo tako slijepi*, Ida Milković: *Laurino pismo*, Maša Vulić: *Zaboravljeni slučaj: neoprosteni dukati*, Matea Herman: *Uistinu mi nije lako*, Bernarda Kelava: *Dnevnik poštenoga lihvara*, Ivana Gložić: *Grižula ili otriježnjeni Werther*, Maja Ljubej: *Gruba u 21. stoljeću*, Hana Tepeš: *Nježna Gruba*, Melita Jutrašnik: *Miona – lukava, samosvojna i razborita*. Dramski tekst

Čitajući, vrijeme prolazi – prvih Držićevih 500 godina nadahnuo je Tamaru Damjanović i Marka Eka. Predstavu su uvježbali i izveli u foajeu Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku studenti Filozofskoga fakulteta i Umjetničke akademije. Na kraju se nalaze životopisi svih studenata-autora koji su sudjelovali u projektu.

Svojim su maštovitim radovima autori posvjedočili kako je Marin Držić i nakon 500 godina blizak čitateljima, posebice mladima, što je razvidno u izboru tema, oblika i jezičnostilskoga izričaja. Najčešće se tematiziraju likovi Tirene, Ljubmira, Stanca, Pometa, Popive, Mara, Laure, Mande, Skupa, Grižule, Grube, Mione, čije su sudbine nadahnule studente za pisanje dnevnika, pisama, prikaza, opisa, dijaloga, eseja, igrokaza. Mjesto pripovjedača mijenja se od subjektivnoga do objektivnoga, a u nekim se radovima osjeća osobita bliskost s Držićem odnosno nekim njegovim likovima, npr. Marom: "Ovo je priča o mom prijatelju Maru. Sjećam se, kao da je bilo jučer, kad je došao k meni, ozarena lica, govoreći da mu se ispunila želja. Otac ga je odlučio poslati u Italiju da postane trgovac. Isprva sam osjetio nelagodnu..." (Andrea Prelog: *Možda je tako bolje*, 48)

A, kako bi dočarali svoju ljubavnu radost i bol, neki su pribjegli slikovitome izrazu: "Vidio sam ju. Stajala je kraj izvora i zabavljala se svojom sjenom u vodi. Očiju uprtih u dno zdenca, upijala je i voljela svaku kapljicu vode. Bio sam ljubomorani. Mene nikad nije gledala s toliko ljubavi. Lomilo se nešto u meni. Mrzio sam ju na trenautke. Ona nije Tirena, ona je tiranin!" (Ilona Hnatko: *Poezija srca ili kad srce progovori*, 16)

Neke je Držić toliko snažno nadahnuo, da su progovorili i njegovim jezikom, npr.: "Ima tomu već njeko vrijeme kako smo se sreli, i kako sam Vam humiljeno ispričovjedio šta mi je ležalo na srcu, a nijesam očekivao da ćete to iskoristiti za podlost kakvu ste mi učinili! Njekog jutra..." (Tamara Damjanović: *Poslanica svitlomu i scijenjenomu dum Marinu Držiću A. D. 1551.*, 20)

Također se mogu prepoznati bajkovita nadahnuća: "Nekoć davno živio je čovjek koji je bio zaluden mladošću. Tragao je za njom cijeli život, čak i kad nije mislio da je ona ono što se gubi. Uzeo je svoju imovinu, sve što bi donijelo ikakav novac, i uputio se u svijet." (Tijana Gagrčin: *Dvije priče iz (ne)urbane divljine bivanja čovjekom*, 23)

Neke, pak, misli, imaju samostalnu vrijednost i izvan ovoga konteksta.

Primjerice:

"A pravu ljubav bogovi čuvaju, stoga mi budi jaka! Vjera će ti sigurno pomoći da prebrodiš teško razdoblje..." (Slađana Blagec: *Pismo Tireni*, 12)

"... u ljudskom životu nema ničega jačega od otkućaja srca, i kad ono progovori, to je neprocjenjivo." (Ilona Hnatko: *Poezija srca ili kad srce progovori*, 18)

"Ljudska je glupost bezgranična. No skoro se nikad ne kažnjava, ako se mi ne kaznimo sami. Stanac nije prorok, budući da su pitanja koja njega opsjedaju ono iskonsko u čovjeku, on je virtuoza papirna slika vremena, našeg vremena. On je samo hrabro priznanje da smo to mi, da čeznemo upravo za onim stvarima koje nemamo i kojih postajemo svjesni tek kad ih izgubimo,

a tragajući za srećom, činimo krive korake i iskrivljujemo ples koji smo mogli otplesati s užitkom. To je priča o fazama našega života. Mladi koji se igraju onim što će postati. Stanac je moja budućnost, moj prijatelj u patnji, moja sudbina – biti izigran i biti ismijan onim ljudima kakvi smo bili svi mi u jednom razdoblju našeg života – ako ju ne spriječim prije noći poklada." (Tijana Gagrčin: *Dvije priče iz (ne)urbane divljine bivanja čovjekom*, 25)

"Stanac radije želi vjerovati u čuda, nego... u postojanje ljudi sklonih prevari i laži..." (Alen Orlić: *Obrana Stanca*, 29)

"Ugledajmo se na Pometa, naučimo se *brjemeni akomodovati*, mudro prihvaćati što nam dolazi i Fortuna će biti naša vjerna družica." (Gordana Antolović: *Pomet Trpeza, Pomo, Pomett - "Kralj od ljud"*, 36)

"Idem ja, a vi stav'te ljubav na pamet i volite se!" (Maja Šimić: *Nešto o Popivi*, 39)

"Ne možeš nekoga natjerati da ti bude prijatelj." (Andrea Prelog: *Možda je tako i bolje*, 50)

"Onaj tko u život ne može ništa postići vlastitim radom, za mene je apsolutni gubitnik." (Marina Rešić: *Maro Marojev – gubitnik ili dobitnik?*, 53)

"... poznato je da oni koji imaju novac, imaju i položaj u društvu." (Marko Ek: *Pogled u duh Laurina postojanja*, 58)

"Često smo tako slijepi..." (Anja Flidr: *Često smo tako slijepi*, 61)

"Bit će pravde Božje, neće tuđe tezoro sreću nikom donijeti." (Bernarda Kelača: *Dnevnik poštenoga lihvara*, 80)

"Svi smo mi, zapravo, poput tebe – ljudi od nagona i ljudi od ideala. Prizemljeni, ali često izgubljeni u svojim iluzijama. Ono što želimo uvijek je na nekom drugom mjestu, oni koje želimo, previsoko su. Sretni smo ako se otriježnimo." (Ivana Gložić: *Grižula ili otriježnjeni Werther*, 84)

"Svi se mi uvjeravamo kako vanjski izgled nije bitan, kako nije bitno mišljenje drugih ljudi." (Maja Ljubec: *Gruba u 21. stoljeću*, 87)

"Vrijeme prolazi i ostavlja tragove. Obrisi jednoga života. Neki nikad neće biti zaboravljeni, dok će se većina istopiti i ugaziti poput svijeće." (Tamara Damjanović, Marko Ek: *Čitajući, vrijeme prolazi – prvih Držićevih 500 godina*, 99)

Uradak naših studenata Zbornik *Držić u indeksu* – jednu od gora kojom idu prema samome vrhu - ocjenjujem ocjenom - izvrstan!

Prof. dr. sc. Ana Pintarić
Sveučilište J. J. Strossmayera u
Osijeku
Filozofski fakultet u Osijeku